سرمقاله

چانه‌زنی‌های آخر سال؛
روایت تکراریِ تورم، دستمزد و سبد معیشت!

ادامه از صفحه ۱

... «تعیین میزان افزایش حداقل دستمزد کارگران برای سال آینده را رویکرد سه جلسه گرایی در مرحله کارشناسی و در حال بررسی است».

اما و اگرهای حقوق کارگری، اگرچه از دیرباز تا کنون، یک رأس از هـرم اقتصادی را به خود اختصاص داده و همچنان با تعلل‌های متعدد برای رسـیدن به برابرترین امتیازات در اجتماع فعلی مواجه لـست که به گفتهٔ **فرامرز توفیقی- نماینده کارگران در شورای عالی کار و رئیس کمیته دستمزد:** «در طول سال ۱۴۰۱، هزینه‌های حداقلی زندگی کارگران حداقل ۸ میلیون و ۸۶۸ هزار تومان افزایش یافته؛ این درحالی‌است که دستمزد با مزایا به زحمت به ۶ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان می‌رسـد. در واقعیت، جهش هزینه‌های زندگی در یازده ماه سال جاری، بیش از صد درصد دستمزد بوده است و دقیقاً به همین دلیل است که صد درصد افزایش دسـتمزد هم دیگر جولانگو نیست و کارگران را به خط فقر حداقلی‌یا زیر می‌گرداند».

توفیقی درحالی معتقد است: «مسئله این است که حداقل دسـتمزد ۱۴۰۱ در بهمن‌ماه، به سـختی ۳۶ درصد سبد معیشـت یا همان هزینه‌های حداقلی زندگی را پوشـش می‌دهد که به اعتقاد وی، در واقع حداقل دستمزد بهمن، به سختی برای ده روز از ماه کفایت می‌کند»!

و گفته‌های موجود درحالی برای قریب به اکثریت خانوارهای کارگری، در یکایک ماه‌ها قابل تکرار و مشـاهده لسـت که چاره‌ئی برای افزایش حقوق در سـال آینده همچنان ادامه دارد و رقم مشخص در این مسیر اگرچه همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد که تورم سالانه در بهمن‌ماه جاری، رقمی معادل ۴۷٫۷ رانشان می‌دهد.

با توجه به آمار مطرح؛ «نرخ تورم سالانه بهمن‌ماه ۱۴۰۱ برای خانوارهای کشور به ۴۷٫۷ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۱.۴ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد».

همچنین مرکز آمار ایران اعلام کرد: «نرخ تورم نقطه‌ای در بهمن‌ماه ۱۴۰۱ به عدد ۵۳٫۴ درصد رسیده است؛ یعنی خانوارهای کشور بطور میانگین ۵۳٫۴ درصد بیشتر از بهمن ۱۴۰۰ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسـان» هزینه کرده‌اند.

نرخ تورم نقطه‌ای بهمن‌ماه ۱۴۰۱ در مقایسه با ماه قبل ۲٫۱ واحد درصد افزایش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» با افزایش ۱.۳ واحد درصدی به ۷۰.۵ درصد رسیده و گروه «کالاهای غیرخوراکی و خدمـات» با افزایش ۲.۳ واحد درصـدی به ۴۳.۵ درصد رسیده است.

نرخ تورم نقطه‌ای برای خانوارهای شهری ۵۲٫۷ درصد است که نسبت به ماه قبل ۲.۱ واحد درصد افزایش داشته است؛ همچنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۵۶٫۷ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۱.۸ واحد درصد افزایش داشته است».

برآیند گذرا در برهه زمانی کنونی، درحالی افزایش معقول برای دسـتمزد کارگری را تأکید دارد که به اعتبار صاحب‌نظران فعال در این زمینه؛ مشکلات معیشتی و سبد اقتصادی خانوار جامعـهٔ کارگر -با توجه به موضوعاتی چون عدم اشـتغال بسـیاری از کارگران در دورهٔ پذامی کرونا و معضل بیکاری و موضوعاتـی که حول محور خط فقر بیان می‌شـود- به واکاوی اصولی و تنظیم برنامه‌هایی جامع برای برون‌رفت از وضعیت کنونی نیازمند است؛ موضوعی مغفول که همچنان با اما و اگرهای متعدد مواجه لسـت و لزوم تمرکز مسئولان اقتصادی بر این بند، قابل اهمیت است: «**متوسط درآمد ثروتمندترین قشر جامعه، ۳۴ برابر بیشتر از متوسط درآمد فقیرترین قشر است و کارشناسان امر در این مقوله، مهم‌ترین مأموریت اقتصادی دولت را مقابله با تورم و توزیع ناعادلانه ثروت می‌دانند**»!

اگرچه به نظر می‌آید با توجه به تمایل اقتصادی حاضر، توافق نهایی برای افزایش حقوق کارگری، تا حد قابل توجهی بتواند نیازهای این قشر از هرم جامعه را مرتفع کند که باید منتظر بود و دید در روزهای آتی، افزایش دستمزد کارگری، رقم چند درصدی را به خود اختصاص خواهد داد.

الهام آمرکاشی
elhamamerkashi@ymail.com

خبر البرز

رئیس اتاق اصناف کرج؛
کمبودی در زمینه مرغ، گوشت و برنج نداریم

رئیس اتاق اصناف کرج گفت: گوشت منجمد به قیمت ۱۵۰ هزار تومان و مرغ منجمد هم با قیمت ۴۳۵۰۰ و برنج هم به قیمت هر کیلو ۳۵ هزار تومان در حال عرضه است و کمبودی در این خصوص احساس نمی‌شود.

به گزارش پیام آشـنا، بهروز حصاری با اشـاره به آغاز به کار یکی از نمایشگاه‌های بهاره اسـتان اظهار کرد: از ۱۵ اسـفند، علی رغم تاکید اتاق اصناف ایران مبنی بر اینکه در آسـتانه نوروز تمام واحدهای صنفی می‌توانند فروش فوق العاده داشته باشند و به نوعی نمایشگاهی به وسـعت ایران در تمامی استان‌ها دایر باشد، اولین نمایشگاه بهاره استان در سالن شهید سبحانی میدان سپاه کرج آغاز به کار کرده و فعالیت نمایشگاه دو هم که در محدوده فرودگاه پیام است، از فردا آغاز می‌شود.

وی توضیح داد: درست است که برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی بر میزان فروش واحدهای صنفی تاثیرگذار است ولی برای اینکه تمامی شهروندان بتوانند مایحتاج خود را در آستانه بهار طبیعت و بهار قرآن تامین کنند این نمایشگاه‌ها دایر شده است.

رئیس اتاق اصناف البرز بیان کرد: نمونه مایحتاجی که در این غرفه‌ها عرضه می‌شود بلمب و پس از بررسی کیفیت قیمت گذاری شده است.

وی با اشاره به وضعیت عرضه گوشت و مرغ گفت: با هماهنگی جهاد کشاورزی گوشت منجمد به قیمت ۱۵۰ هزار تومان و مرغ منجمد هم با قیمت ۴۳۵۰۰ و برنج هم به قیمت هر کیلو ۳۵ هزار تومان در حال عرضه است و کمبودی در این خصوص احساس نمی‌شود.

با حضور وزیر راه و شهرسازی انجام شد:

افتتاح ۲۲۰۰ واحد مسکن مهر در شهر جدید هشتگرد

وزیر راه و شهرسـازی گفت: پروژه‌های مسکن مهر موجود از ۲۰ درصد تا ۹۰ درصد پیشرفت را شامل می‌شود که مسلما اولویت تحویل با واحدهایی است که پیشرفت بالایی داشته‌اند.

به گزارش پیام آشنا، مهرداد بذرپاش روز پنجشنبه ۱۸ اسـفند در حاشیه مراسـم افتتاح ۲۲۰۰ واحد مسکن مهر در جمع خبرنگاران ضمن تبریک ولادت امام عصر (ع) اظهار کرد: امروز در شهر جدید هشتگرد حضور یافته و توفیق یافتیم با تلاش مسئولان این استان، کلید حدود ۲۲۰۰ واحد از مسکن مهرهایی که متقاضیان سال‌های زیادی برای تحویل آنها صبر کرده بودند، به دستشان برسانیم.

وی بـا تاکید بر اینکه یکی از سیاسـت‌های دولت سـیزدهم تکمیل پروژه‌های نیمه تمام دولت‌های گذشـته اسـت، ابراز کرد: بهره‌برداری از پروژه‌های مسکن مهر در شهرهای مختلف بخشی از این کارهای ناتمام باقی مانده است.

وی با اشاره به اینکه پروژه‌های مسکن مهر باقی مانده در قالب نهضت ملی مسکن در حال تکمیل هسـتند، گفت: بـرای برخی این پروژه‌ها متقاضیان گلها ۱۲ سال در نوبت تحویل بودند.

وزیر ابراز کرد: از این ۲۲۰۰واحدی که امروز تحویل داده شـد حدود ۶۶۰ واحد به صورت واحدهای سه طبقه در فضای وبلایی هسـتند که متراژ اغلب آنها ۱۰۰ متر است.

وی افزود: این واحدهای وبلایی هم متراژ مناسـبی دارند و هم از سازه و زیرساخت مناسب معماری و ... برخوردارند.

این مسئول تاکید کرد: ملیقی واحدهایی هم که امروز تحویل داده شد؛ آپارتمان‌های ۴ و ۵ طبقه هسـتند.

وزیر اظهار کرد: تعدادی مسکن مهر در شهر جدید هشـتگرد باقی مانده که هنوز تحویل داده نشده و تلاش داریم تا پایان ۱۴۰۲ دیگر مسکن مهر تحویل داده نشده در این شهر باقی نماند.

وی تاکید کرد: همین سیاست را در شهرهای دیگر کشـور داریم و در این راسـتا ۱۰ هزار واحد در شهر پردیس تحویل داده می‌شود.

وی تاکید کرد: در پرند هـم به تازگی ۷۵۰۰ واحد تحویل داده شده و ۲۵۰۰ واحد هم به زودی با همت مدیران استانی تحویل داده می‌شود.

وی گفت: مبلغ خرید واحدهای مسـکن مهر بعضا ۱۲ سال پیش با قیمت های ۴۰ و ۵۰ میلیون تومان پرداخت شده بود که تفاوت زیادی با قیمت تمام شده ساخت مسـکن در حال حاضر دارد به همین دلیل دولت تلاش دارد از منابع مختلف استفاده کند تا این واحدها را به مردم تحویل دهد.

وی ابراز کرد: ساخت خانه‌های وبلایی مسکن مهر در تمام شهرهای کمتر از ۲۵ هزار نفر صورت گرفته که ۱۲۰۰ شهر را شامل می‌شود.

وی گفت: در دو سه ماه گذشته حدود ۲۵ هزار واحد مسکن مهر تحویل داده شده و چون مردم قبلا هزینه خرید آنها را پرداخت کـرده لذا بنایی برای افزایش قیمت نداریم.

وی ابراز کرد: پروژه‌های مسـکن مهر موجود از ۲۰ درصد تا ۹۰ درصد پیشـرفت را شامل می‌شود که مسلما اولویت تحویل با واحدهایی است که پیشرفت بالایی داشته‌اند.

فاضلی خبر داد:

تشکیل شعب ویژه رسیدگی به مسمومیت دانش آموزان در دادگستری البرز

رئیس کل دادگسـتری اسـتان البرز از تشکیل شعب ویژه در دادسـرا محاکم بدوی و تجدیدنظر اسـتان البرز جهت رسـیدگی به عوامل دخیل در مسـمومیت دانش آموزان و نیز اتخـاذ تصمیم‌ها برای ایجاد التهاب می‌کنند، خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، حسین فاضلی هریکندی به همراه دادسـتان و رئیس محاکم عمومی و انقلاب کرج، معاون قضایی رئیس کل و دبیر شورای تحول قضایی و معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگسـتری کل اسـتان البرز با حضور در اداره کل اطلاعات اسـتان البرز، فرارسـیدن هفته سـربازان گمنام امام زمان (عج) را به جهادگران این عرصه تبریک گفت.

رئیس کل دادگسـتری اسـتان البرز در این دیدار با اشـاره به اینکه میلاد حضرت، ولی عصر (عج) و هفته سـربازان گمنام امام زمان (عج) فرصتی بـرای تقدیر از زحمات جهادگران اطلاعاتی و تامین کنندگان گمنام امنیت در کشور اسـت، تصریح کرد: در عرصه امنیتی و اطلاعاتی با ایثارگری و تلاش شـبانه روزی سـربازان گمنام امام زمان (عج) توطئه‌های دشـمنان مختلف خارجی و داخلی خنثی شده اسـت.

وی در ادامه با اشـاره به دسـتور مقام معظم رهبری در خصوص موضوع مربوط به مسمومیت دانش آموزان و لزوم پیگیری جدی در این خصوص، گفت: همانطور که رهبر عظیم الشان انقلاب، این اقدام را جنایت بزرگ و غیرقابل اغماض دانسـتند و خواسـتار تشدید مجازات در مورد عوامل آن شدند، رئیس قوه قضائیه هم این اقدامات را از مصادیق «فسـد فی الارض» اعلام داشـته و خواسـتار رسـیدگی ویژه و خارج از نوبت به این پرونده‌ها شـدند.

رئیس کل دادگسـتری اسـتان البرز در این دیدار با تاکید بر برخورد با مباشر، شریک، معاون، مسبب و هر کسـی که به نحوی در مسـمومیت دانش آموزان دخالت دارد به تعقیب قضایی کسـانی که با دروغ و نشـر اکاذیب درصدد التهاب آفرینی در جامعه هسـتند نیز اشاره کرد.

وی با یادآوری منویات رئیس قوه قضائیه، از تشکیل شعب ویژه در دادسـرا محاکم بدوی و تجدیدنظر اسـتان البرز جهت رسـیدگی به عوامل دخیل در مسـمومیت دانش آموزان و نیز اتخـاذ تصمیم‌ها برای ایجاد التهاب می‌کنند، خبر داد و متذکر شـد: دسـتورات قضایی لازم جهت بررسی موضوع و شـناسایی این اشخاص به مراجع انتظامی و اطلاعاتی اسـتان صادر گردید و دادگسـتری کل اسـتان البرز در صورت معرفی آنها به این قبیل پرونده‌ها در اسـرع وقت رسـیدگی و احکام بازدارنده و عبرت آموز صادر خواهد کرد.

توافق مشترک ایران و عربستان در پکن؛ سفارتخانه‌ها باز گشایی می‌شوند

جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی عربسـتان سـعودی توافق کردند ظرف حداکثر دو ماه، روابط دیپلماتیک خود را از سر گرفته و سفارت‌خانه‌ها و نمایندگی‌ها را بازگشایی کنند.

به گزارش پیام آشـنا به نقل از نورنیوز، به‌دنبال سفر بهمن‌ماه سید ابراهیم رئیسی به پکن، دریان شمخانی از روز دوشنبه ۱۵ اسفندماه در شهر پکن با هدف پیگیری توافقات سفر رئیس جمهور، مذاکرات فشرده‌ای را به منظور حل‌وفصل نهایی موضوعات فیمابین تهران-ریاض با همتای سعودی خود آغاز کرد.

در پایان این مذاکرات، دیروز ۱۹ اسفندماه ۱۴۰۱، بیانیه سه‌جانبه‌ای در پکن با امضای «علی شمخانی» نماینـده مقام معظم رهبری و دبیر شـورای عالی امنیت ملی، «مسـاعد بن‌محمد العیبان» وزیر مشاور و عضو شورای وزیران و مشاور امنیت ملی عربستان سـعودی و «وانگ ئی» عضو دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیسـت و رئیس دفتر کمیسـیون مرکزی امور خارجی حزب و عضو شـورای دولتی جمهوری خلق چین صادر شد.

متن این بیانیه سه‌جانبه به شرح زیر است:

در پایـخ به ابتکار شایسـته جناب آقای شـی‌ جین‌پینگ رئیس جمهوری خلق چین در حمایت از گسترش روابط جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی عربستان سعودی، بر اساس اصل حسن همجواری و با توجه به توافق ایشان با سران دو کشور در میزبانی و حمایت از انجام گفتگو بین جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی عربستان سعودی و همچنین تمایل دو کشـور به حل و فصل اختلافات از طریق گفتگو و دیپلماسی بر اساس پیوندهای برادرانه و با تاکید بر پای‌بندی دو کشور به اصول و اهداف منشور سازمان ملل متحد و منشور سازمان همکاری اسلامی و اصول و رویه‌های بین‌المللی، هیأت‌های جمهوری اسلامی ایران به ریاست امیر دریان علی شمخانی نماینده مقام معظم رهبری و دبیر شورای عالی امنیت ملی و پادشاهی عربستان سعودی به ریاست دکتر مساعد بن محمد العیبان وزیر مشاور و عضو شورای وزیران و مشاور امنیت ملی از تاریخ ۱۵ تا ۱۹ اسفندماه ۱۴۰۱ خورشیدی برابر با ۶ تا ۱۰ مارس ۲۰۲۳ میلادی در پکن با یکدیگر دیدار و گفتگو کردند.

جمهوری اسـلامی ایران و پادشـاهی عربسـتان سـعودی با سـیاس و قدردانی از جمهوری عراق و سـلطنت عمان به خاطر میزبانی گفتگوهای انجام شـده بین دو طرف در سـال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۱ خورشـیدی (۲۰۲۱ تا ۲۰۲۲ میلادی) از رهبری و دولت جمهوری خلق چین برای میزبانی و حمایت از گفتگوهای انجام شده در این کشور و تلاش برای به نمرنشستن آن تشکر کردند.

درنتیجه‌ی گفتگوهای انجام شده، جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی عربسـتان سـعودی توافق کردند ظرف حداکثر دو مـاه، روابط دیپلماتیک خود را از سر گرفته و سفارت‌خانه‌ها و نمایندگی‌ها را بازگشایی کنند

وزرای امور خارجه دو کشور جهت اجرای این تصمیم و انجام تمهیدات لازم برای تبادل سـفرا با یکدیگر ملاقاتی می‌نمایند.

دو کشـور با تاکید بر احترام بـه حاکمیت و عدم دخالـت در امور داخلی یکدیگر، در زمینه اجرای موافقتنامه همکاری‌های امنیتی امضا شده در تاریخ ۱۳۸۰.۱.۲۸ خورشیدی برابر با ۲۰۰۱.۴.۱۷ میلادی و نیـز موافقتنامه عمومی همکاری‌های اقتصادی، بازرگانی، سـرمایه‌گذاری، فنـی، علمی، فرهنگی، ورزشی و جوانان، امضا شـده در تاریخ ۱۳۷۷.۳.۶ خورشیدی برابر با ۱۹۹۸.۵.۲۷ میلادی توافق کردند.

سـه کشـور اراده قاطع خود را جهت به‌کارگیری تمامی تلاش‌ها برای تقویت صلح و امنیت منطقه‌ای و بین‌المللی اعلام می‌نمایند.

بیانیه وزارت اطلاعات درباره مسمومیت دانش آموزان تعدادی از مدارس

وزارت اطلاعات در خصوص مسـمومیت برخی دانش آموزان تعدادی از مدارس کشـور، بیانیه‌ای صادر کرد.

به گزارش پیام آشنا، وزارت اطلاعات در خصوص مسمومیت برخی دانش آموزان تعدادی از مدارس کشور، بیانیه‌ای صادر کرد.

متن بیانیه بدین شرح است:

بسمه‌تعالی

بـا عرض صمیمانه‌ترین تبریـک و تهنیت‌ها به مناسـبت میلاد مسـعود قائم آل محمد (ص)، صاحب العصر والزمان، حضـرت امام حجت بن الحسن المهدی (عج) به کلیه منتظران ظهور آن حضرت و با دعای خاضعانه برای تعجیل در فرج حضرتش؛ مجاهدین «پایگاه عظیم مبارزه و جهاد» مفتخرند که خجسـته رادروز حضـرت ولی الله الاعظم به نام «روز سربازان گمنام امام زمان» نام گذاری شده است و همواره این مناسبت فرخنده را فرصتی مغتنم برای تجدید بیعت ناگسـستی خویش با امام منتظر، با امامین انقلاب اسلامی که نائبان برحق آن حضرت هسـتند و با ملت شریف ایران دانسته و می‌دانند.

سـربازان گمنام امام زمان (عج) در شـرایطی به روزهای بایانی سالی مالامال از رویدادهای گوناگون اطلاعاتی و امنیتی نزدیک می‌شوند که مرور آنها در این مختصر نمی گنجد و امیدواریم در فرصتی و مناسبتی مقتضی به تشریح اقدامات برای مردم عزیز بپردازیم؛ امـا در خصوص موضوع بدحالی برخی از دانش آموزان تعدادی از مدارس کشور که در هفته‌های اخیر حادث شده، به استحضار ملت شریف ایران می‌رسد که مأمورین این وزارتخانه از نخسـتین اتفاقات روی داده در شهر مقدس قم، وارد میدان شده و تحقیقات لازم را آغاز کرده و همین بررسی‌ها، مبنای ورود برخی دیگر از دستگاه‌های مرتبط به موضوع شدند. سپس و به موازات تکرار رویدادهای مشابه، به تمرکز هرچه بیشتر حول این موضوع و گسترش دامنه تحقیقات پرداختند.

اگرچه از خلال موجعه بررسی‌ها و پیگیری‌های به عمل آمده، علل برخی حوادث قبلی کشـف شده‌اند، اما عدم امکان تعمیم علمی موارد مکشوفه به کل موارد گزارش شده، موجب تأمل در اطلاع رسانی تا وصول نتایج متقن و قابل تعمیم به سایر موارد شد.

اینک به دنبال دستورات قاطع و مطاع رهبر حکیم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) در بیانات بازندهم اسـفندماه پیرامون آن حـوادث و در پی حضور موخ شانزدهم اسفندماه ریاست محترم جمهوری، حضرت آیت الله دکتر رئیسی در وزارت اطلاعات و تاکید مجدد بر دستورات قبلی در این خصوص، و در پایسخ به مطالبه به‌حق مراجع معظم تقلید، ائمه محترم جمعه، اولیای گرامی دانش آموزان معزز و سایر اقشار و آحاد ملت شریف ایران، سربازان گمنام امام زمان (عج) اطمینان می‌دهند با تمام توش و توان و تجارب و تجهیزات خویش، روند تحقیقات و پیگیری‌های همه جانبه اطلاعاتی، امنیتی و فنی خود را به صورت بی وقفه، شبانه روزی و خستگی ناپذیر و با هم افزایی با کلیه دسـتگاه‌های ذیربط و هم پوشانی با جامعه اطلاعاتی مقتدر کشور، تا حصـول نتیجه قاطع و نهایی ادامه خواهند داد و در ایـن راه قطعاً از بذل جان خویش نیز مضایقه نخواهند داشت.

مجاهدین گمنام و فداکار ایران و اسـلام و امت اسلامی پیش از این با چالش‌ها و پرونده‌ها پیچیده فراوانی مواجه بوده‌اند و با عنایات الهی و توسل به اهل بیت عصمت و طهارت و با جان فشانی‌های خویـش، بر چالش‌ها و موضوعـات ضد امنیتی غلبه کرده‌اند و اطمینان دارنـد که در این مورد نیز با برخورداری از ادعیه ملت شریف ایران، موفق خواهند بود، ان شاءالله.

در پایان از ملت قهیم ایران و بویژه از اولیای دانش آموزان عزیز استدعا دارد که به شایعات رسانه‌های بسابقه بیگانه و فضای مجازی که با هدف برهم زدن امنیت روانی جامعه تولید و منتشر می‌شوند، توجه نتمایند و اخبار تایید شده در این خصوص را صرفاً از مراجع رسـمی کشور، من جمله اخبار و گزارش‌های صداوسیما و بیانیه‌های وزارت کشور دریافت‌نمایند.

۱۷ اسفند ماه ۱۴۰۱
روابط عمومی وزارت اطلاعات

یادداشت

اثر امید بر بودجه تحقیق و توسعه

در دوهه گذشـته پیشـرفت تکنولوژی به حدی بوده لسـت که شهروندان جهانی هرچند سال شاهد یک شبه‌انقلاب تکنولوژیکی بوده‌اند این تغییرات باعث شده لسـت که دولت‌ها و شرکت‌های بزرگ ومتوسط بخش بزرگـتری از بودجه خود را به سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق وتوسعه اختصاص دهند.

نسبت مخارج تحقیق و توسعه به درآمد ناخالص ملی در کشورهای جهان بطور متوسط از ۱٫۶۴ درصد در سال ۱۹۹۶ به ۲٫۶۳ درصد در سـال ۲۰۲۰ رسیده لسـت. نمودارها بیانگر آن هسـتند که تا سال ۲۰۱۳ نسبت هزینه تحقیق و توسـعه در حدود ۲درصد از بودجه اقتصاد جهانی در نهـان بود؛ اما از این سـال این نسبت با شیب نمایی در حال افزایش است. این مسـاله به این معناسـت که بنگاه‌های اقتصادی، تغییرات در سـیستم‌های اقتصادی و اجتماعی را به‌خوبی درک و هزینه‌های سرمایه‌گذاری رابه سـمت سرمایه‌های اسـلی خود هدایت کرده‌اند. با وجود این تغییرات شگفت‌انگیز، اقتصاد ایران، به‌جز در دوره‌ای کوتاه با این روند همراهی نکرده و نسبت مخارج تحقیق و توسعه به درآمد ناخالص داخلی همواره کمتر از یک درصد بوده لسـت. با بررسی داده‌های یک‌جهانی درباره هزینه تحقیق وتوسعه در ایران، اثر یک عامل مهم درنهـان این شاخص رامی‌توان مشاهده کرد. براسـاس این داده‌ها در سال‌هایی که کشور با تحریم مواجه بوده، مخارج تحقیق و توسـعه بهشـدت افت کرده و در سـال‌هایی که تحریم‌ها تعلیق شده، نسبت این مخارج افزایش یافته است. به‌عنوان مثال در حالی که در ابتدای دهه ۱۳۸۰ شمسـی، این نسـبت در حدود ۰/۵ درصد از تولید ناخالص داخلی بود، با تصویب تحریم‌ها، این نسبت به‌شدت کاهش پیدا کرد و در سال ۲۰۱۰ میلادی به رقم ۰/۲۵ درصد رسید. از سوی دیگر از سال ۲۰۱۳ که مذاکرات طرف ایرانی با گروه ۵+۱ آغاز شد نسبت هزینه تحقیق و توسعه به تولید ناخالص داخلی، روند رشد پرسرعتی را به نمایش گذاشت و در سال ۲۰۱۷ به ۰/۸۳ درصد رسید. دلیل تغییرات عمده در هزینه تحقیق و توسعه رامی‌توان در نهـان میزان امید به آینده در فعالان اقتصادی جسـت‌وجوکرد.

منابع مالی مخارج تحقیق توسـعه، از دو بخش دولتی و خصوصی تامین می‌شـود. هزینه‌های بخش دولتی بیش از اینکه تابع وضعیت اقتصادی کشـور باشد، به عوامل دیگری وابسـته است. به همین دلیل در این نوشته بخش خصوصی را مورد تحلیل قرار خواهیم داد. پس از شروع مذاکرات فشـرده درباره برنامه هسـته‌ای ایران، بسیاری از فعالان اقتصادی با پیش‌بینی آینده روشن، شروع به سرمایه‌گذاری و همچنین جذب سرمایه‌های خارجی کردند. در همین مدت بود که دوشرکت تاکسی اینترنتی بزرگ، یک شرکت فروش کالای بزرگ و دهها شرکت مبتنی بر حوزه تکنولوژی، وارد بازار ایران شدند. در این مدت این شرکت‌ها اقدام به استخدام نیروهای کیفی از دانشگاه‌های مطرح کشور کردند. درحالی که بسیاری از این نیروها تازه از دانشگاه فارغ‌التحصیل شده بودند، این شرکت‌ها حقوق و مزایای خوبی برای این نیروها درنظر گرفته بودند.

در این دوره حقوق نیروهایی که به‌تازگی به این شرکت‌ها پیوسته بودند، بطور متوسـط بین ۳۰۰ تا ۶۰۰ دلار بود. در واقع بخشی از این ارقام پرداختی از بودجه تحقیق و توسعه این شرکت‌ها پرداخت می‌شد بعد از توافق ایران با ۵+۱ و تسهیل مبادلات مالی، این بنگاه‌ها انتظار داشـتند که بتوانند علاوه بر بازار بزرگ ایران، بخشی از بازار منطقه را نیز تصاحب کنند. به همین دلیل بودجه بیشـتری برای استخدام نیروهای کیفی وتحقیق و پژوهش اختصاص دادند. اما این روند از ابتدای سال ۱۳۹۷ با اختلال مواجه شد.

بعد از خروج آمریکا از برجام و افزایش تنش‌های داخلی، بسیاری از شرکت‌ها با احتیاط بیشـتری گام برداشـتند و تمرکز خود را به‌جای توسـعه، بر نگه‌داری بنگاه متمرکز کردند. اما اتفاقی که ضربه آخر را به بنگاه‌های فناوری‌بنیان زد، اختلال وسیع در اینترنت کشور بود. بسیاری از نیروهای این شرکت‌ها در نتیجه این اختلال، تصمیم به مهاجرت گرفتند که این مسـاله باعث شد سرمایه‌گذاری شرکت‌ها روی توسعه‌نیروی انسـانی با ریسـک بیشـتری مواجه شود. همین مسـاله باعث شد که شرکت‌های بزرگ حوزه فناوری در سـال جاری به تعدیل گسـترده نیروها و جایگزین کردن آنها با نیروی کار ارزان‌قیمت اقدام کنند. این فرآیند احتمالا باعث خواهد شد تا درسال‌های آتی بنگاه‌ها بودجه‌های بعمرأتب کمتری را به بخش تحقیق و توسعه اختصاص دهند.

در نهایت می‌توان گفت در دنیایی که تغییرات تکنولوژی بسـیار شـدید و سـریع اتفاق می‌افتد، وظیفه دولت تسهیل و ایجاد شرایط مناسب برای بنگاه‌هاست. اگر مدیران بنگاه‌ها نسبت به آینده سـیاسی و اقتصادی کشـور خوش‌بین نباشند، احتمالا برای آنها سـفتهبازی از سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت مانند هزینه در بخش تحقیق و توسعه جذابیت بیشـتری خواهد داشت. این اتفاق می‌تواند باعث شود که کشور با عقب‌ماندگی در حوزه فناوری مواجه شود. برای جلوگیری از این اتفاق، به‌جای سخنرانی‌های پرشور، سیاستگذاران باید اقدامات عملی مانند برطرف کردن اختلال اینترنت را اجرا کنند تا امید را دیگر امید به بنگاه‌های دانش‌بنیان کشور را زگردد.

امیر قاسمی
دانش‌آموخته اقتصاد از دانشگاه علامه طباطبایی
Alborz.payam@gmail.com

خبر

پیوستن ایران به معاهده پاریس مشروط به رفع تحریم‌هاست

معاون حقوقی رئیس‌جمهور گفـت: اگر بخواهیم تعهداتی در خصوص محیط زیسـت لجام دهیم، حتماً مستلزم نبود تحریم‌هاست که بتوانیم تجهیزات وارد کنیم و مولودات مختلف فنی و مالی با دنیا داشته باشیم.

به گزارش پیام آشنا، «محمد دهقان» درباره آخرین وضعیت لایحه الحاق ایران به معاهـده آب و هوایی پاریس گفت: ما جلسات کارشناسی برای بازبینی این لایحه داشتیم و نظرات سایر کارشناسان هم به دست ما رسیده است.

معاون حقوقی رئیس‌جمهور افزود: دستگاه‌ها نظرات متفاوتی درباره معاهده پاریس و الحاق ایران به آن دارند و ما با ارزیابی کارشناسی و تخصصی مسأله، دنبال این هستیم که به یک وحدت نظر در مجموعه حاکمیت در خصوص مسائل فنی و سیاسی و تصمیم گیری درباره این موضوع برسیم.

دهقان ادامه داد: ایران پیش از این به معاهده توکیو و معاهدات قبلی آب و هوایی ملحق شده اما مهم‌ترین ملغمی که تا الآن موجب نپیوستن ما به معاهده پاریس شده، تحریم‌های آمریکا و اروپا بوده است.

وی تأکید کرد: اگر بخواهیـم تعهداتی در خصوص محیط زیسـت لجام دهیم، حتماً مستلزم نبود تحریم‌هاست که بتوانیم تجهیزات وارد کنیم و مولودات مختلف فنی و مالی با جهان داشته باشیم؛ هر چند ما بدون نیاز به این معاهده، بیش از تعهدات خود به معاهدات زیسـت‌محیطی عمل کرده‌ایم و معتقد به اجرای آنها هستیم.